

بسمه تعالی

داروهای ملین گیاهی در بازار دارویی ایران

قسمت سوم

➤ ترکیبات حاوی اسفرزه

مواد مؤثره: پوست دانه اسفرزه حاوی ۱۰ الی ۳۰ درصد پلیمرهای هیدروکلوئیدی است که عموماً هیدروفیل (آب دوست) بوده و با جذب مقدار زیادی آب متورم شده و مواد موسیلوئیدی خود را آزاد می کند.

موارد مصرف: ملین و حجم دهنده طبیعی

برطرف کننده یبوست و تنظیم اجابت مزاج، یبوست های مزمن حاملگی، بواسیر و کولیت های روده بزرگ

*در طول درمان مصرف حداقل ۸-۶ لیوان آب در روز به منظور کمک به نرم شدن مدفوع و جلوگیری از کاهش آب بدن توصیه می شود. از مصرف دراز مدت خودداری شود، زیرا موجب وابستگی به آن می شود.

موارد منع مصرف

تنگی پاتولوژیک دستگاه گوارش

انسداد روده ها

انسداد مربوط به فلج روده ها

اشکال در بلع و تنگی مری

نارسائی لوزالمعده اگزوکراین

در بیماران مبتلا به آسم و موارد آنافیلاکسی با احتیاط مصرف شود.

مصرف در حاملگی و شیردهی

استفاده از این داروها در دوران بارداری و شیردهی تحت نظر پزشک مجاز می باشد

آثار فارماکولوژیک و مکانیسم

پوست دانه اسفرزه با جذب آب در روده و متورم شدن به مواد محتوی روده خاصیت لینت یا نرم کنندگی می بخشد. با توجه به اینکه پوست دانه اسفرزه با ماهیت سلولزی خود جذب نمی شود، با افزایش حجم مدفوع و افزایش حرکات دودی روده ها اثر ملینی خود را ظاهر می سازد. مکانیسم دوم برای اثر ملین اسفرزه عبارتست از یک اثر تحریکی کلینرژیکی که

ماهنامه دارویی

شماره ۳۴

مردادماه ۹۶

معاونت غذا و داروی شبکه بهداشت و درمان فریدن

موجب افزایش بیشتر حرکات دودی روده ها می شود. از طرف دیگر پوست دانه اسفرزه با اسیدهای صفراوی ایجاد پیوند کرده و مانع جذب مجدد آنها می شود در نتیجه موجب می شود که کلسترول موجود در لیپوپروتئین LDL به اسیدهای صفراوی تبدیل گردیده و در نتیجه غلظت کلسترول خون را کاهش می دهد. باید توجه داشت که زمان لازم برای شروع اثر این دارو ۱۲ تا ۲۴ ساعت و گاهی بیشتر است.

تداخلات دارویی

ترکیبات حاوی اسفرزه باعث کاهش جذب برخی مواد معدنی (نظیر کلسیم، منیزیم، مس و روی)، ویتامین B12، گلیکوزیدهای قلبی و مشتقات کومارینی و نیتروفرانتوئین می گردد.

مصرف همزمان آنها با نمک‌های لیتیم موجب کاهش غلظت پلاسمایی لیتیم و وقفه در جذب آنها از مجرای گوارشی می شود.

این داروها ممکن است موجب کاهش سرعت و میزان جذب کاربامازپین گردند.

این داروها به دلیل ممانعت از جذب کربوهیدرات‌ها در دستگاه گوارش، میزان نیاز به انسولین را در بیماران دیابتی کاهش می دهند.

به دلیل تداخل با جذب سایر داروها از مصرف این فرآورده ها تا دو ساعت پس از مصرف هر داروی دیگر خودداری شود.

موارد احتیاط و منع مصرف

این فرآورده ها در افراد مبتلا به آپاندیسیت، استنوز، زخم و چسبندگی قسمت هایی از دستگاه گوارش، دردهای روده‌ای، استفراغ، تهوع، خونریزی‌های مقعد با علت نامشخص، آلرژی مفرط نسبت به دارو، بیماران مبتلا به فشار خون بالا، بیماران دیابتی که کنترل دیابت آنها با مشکل انجام می پذیرد (به علت وجود قند در فرمولاسیون دارو) و در صورت وجود اشکال در بلع منع مصرف دارد.

مصرف این فرآورده ها در کودکان کمتر از ۶ سال فقط با دستور پزشک امکان پذیر است. از مصرف طولانی مدت آنها به صورت عادت خودداری شود چرا که ممکن است باعث تنبلی روده ها شود.

مدت مصرف این داروها حداکثر یک هفته است مگر اینکه پزشک دستور مصرف بیشتر آن را داده باشد.

در افرادی که در مصرف سدیم محدودیت دارند، با احتیاط مصرف شود.

این داروها به هیچ وجه نباید به صورت خشک مصرف شوند.

عوارض جانبی احتمالی

ماهنامه دارویی

شماره ۳۴

مردادماه ۹۶

معاونت غذا و داروی شبکه بهداشت و درمان فریدن

سنگینی، نفخ و غرغر شکم از جمله عوارض جانبی این داروها هستند که معمولاً در شروع درمان ظاهر و با ادامه درمان برطرف می‌شوند.

آسم، بثورات جلدی، انسداد مری و تراکم مدفوع در روده (که معمولاً به دلیل مصرف کم مایعات ایجاد می‌شود) نیز ممکن است بروز کنند ولی شیوع آنها نادر است.

تعدادی از فراورده های حاوی اسفرزه عبارتند از:

✓ پودر فیبروگل - گل دارو

✓ پودر Psyllium - شرکت پورسینا

ترکیبات: اسفرزه با طعم های موزی، پرتقالی و لیموبا نام متاموسیل

✓ ساشه Mucilax - شرکت روزدارو

✓ ساشه Musyilium - شرکت ایران دارو

با ۳ طعم توت فرنگی، موزی، پرتقالی و ساده

➤ پودر Laxactive - شرکت سپیدطب

ترکیبات: اسفرزه و انجیر

➤ شربت پالوما - شرکت پارس گیتا دارو

ترکیبات: سنا، انجیر

➤ شربت Figplus - شرکت دارو درمان پارس

ترکیبات: انجیر و خارشتر

➤ پودر Bran - شرکت دینه

ترکیبات: Triticum sativum

پوسته خارجی گندم که شامل پلی ساکاریدها، سلولز، همی سلولز، پروتئین و مواد معدنی می‌باشد.

مقدار مصرف

ماهنامه دارویی

شماره ۳۴

مردادماه ۹۶

معاونت غذا و داروی شبکه بهداشت و درمان فریدن

بزرگسالان و کودکان بالاتر از ۱۲ سال: ۱ تا ۳ بار در روز، هر بار یک قاشق مرباخوری پودر پراکنده شده در یک لیوان بزرگ آب و یا سایر نوشیدنیها.

کودکان ۶ تا ۱۲ سال: ۱ تا ۳ بار در روز، هر بار یک قاشق چایخوری پودر پراکنده شده در نصف لیوان آب و یا سایر نوشیدنیها.

عوارض جانبی

کاهش میزان جذب آهن، کلسیم و روی

➤ معجون گلگند باریج اسانس

اجزاء فرآورده: گلبرگ تازه گل سرخ، عسل

کاربرد: ملین، رفع یبوست بخصوص در خانمهای باردار و کودکان بالای دو سال

دستور مصرف

بزرگسالان: ۱ تا ۲ قاشق مرباخوری، ۳ بار در روز، نیم ساعت بعد از غذا

کودکان بالای دو سال: ۱ قاشق چای خوری، ۳ بار در روز، نیم ساعت بعد از غذا

حداکثر دوز: ۲۰ گرم

آثار فارماکولوژیک و مکانیسم اثر

به دلیل وجود پلی فنلها و ترینهای گوناگون و گلیکوزیدهای فلاونوئیدی و آنتوسیانینها؛ دارو از اثرات آنتی اکسیدان، ضد سرطان، ضد التهاب، آنتی موتاژن، ضد اضطراب، قابض، مسکن، مدر، ملین و مسهل برخوردار است.

پایان

● تهیه و تنظیم: دکتر مریم بلوچی - داروساز

● نویسنده مطلب: دکتر محمود خدادوست، متخصص طب سنتی ایران

● معاونت غذا و داروی شبکه از پیشنهادات شما همکاران محترم در تهیه این ماهنامه استقبال می کند.